KARTOTEKE, KUĆNI POSJETI, KAPELANI

Nosio sam ja odavna ovu temu u glavi. Imao sam i ponešto materijala za njezinu dokumentaciju. Ali, ovih dana došao je čovjek koji me je natjerao da odmah sjednem i napišem o njoj ovaj članak. Kao da mi ga je sam Bog poslao!

Nije mi ništa sugerirao. On je samo pričao. Jedan mladomisnik iz poznatog industrijskog mjesta. I iz mjesta sa starim i lijepim katoličkim tradicijama.

Ima sada svašta i u njihovoj župi. Svijet se kvari. I onaj domaći. Pošao za modom i za duhom vremena. Dolaze strani radnici i donose svakakve nekršćanske običaje. Sve je više konkubinata i nevjenčanih mladih parova.

Nešto je valjalo učiniti. Pa novi župnik, čovjek oduvijek odvažan i inicijativan, odlučio pokušati sa direktnom protuofenzivom. Sa jurišem na položaje. »Ako brdo neće k Muhamedu, hoće Muhamed k brdu!« Ne dolaze mu konkubinarci u crkvu, bježe od susreta sa župnikom; pa otići će on k njima; potražit će ih u njihovim rupama: kod kućâ.

Najzgodnije mu je izgledalo, da to učini o Božiću i Bogojavljenju, uz blagoslov kućâ.

Neće on više ove godine nijedne kuće u kojoj ima katolika mimoilaziti. Ne će on više ove godine bojkotirati ni konkubinarskih vrata. Za kaznu; »ad statuendum exemplum«. Prošlo je doba gdje je ta metoda zastrašivanja i moralnog pritiska palila. Danas nitko od onih modernih ne će zaplakati — a ne će ni protestirati — ako mu ne dođeš. On će im stoga svima i od reda ponuditi svetu vodu. Ne će im blagoslov Crkve naškoditi ni ako su griješnici. I opsjednute Crkva škropi i moli nad njima eksorcizme.

I župnik, ne budi lijen, pobrao i popisao sve adrese po gradu. I podigao na noge sve raspoložive svećeničke sile. I on i njegov kapelan — danas ih već ima dva, velika je to župa — zaredali lijepo mjestom, od kuće do kuće, sa popisom u rukama.

Uvijek će u svakoj kući pitati i kako je s vjenčanjem. Pa gdje je god moguće — gdje su god muškarac i žena slobodni — navraćat će ih da se vjenčaju.

Smislili — učinili.

A rezultat?

Ja sada točno ne znam koliko su u svemu otkrili konkubinata, odnosno nevjenčanih parova. Nije mi to mlado-

misnik rekao. Ali rekao mi je da su ih 40-ak sanirali, uredili, u mjesec-dva dana. 40 parova koji su bili slobodni pristali su da se vjenčaju. A da su ljudi u župskom uredu čekali da im sami dođu, Bog zna bi li i jedan od njih 40 došao.

Četrdeset je brakova bilo uređeno. Osamdeset savjesti našlo je opet mir. 160 žalosnih roditeljskih srdaca bilo je utješeno. U 40 kuća vratio se je opet Bog. U 40 obitelji ušao je opet njegov blagoslov i milost njegovih sakramenata. Bog sam zna koliko će još djece iz njih biti tokom vremena pozakonjeno, kršteno, privedeno k Crkvi i kršćanskom odgoju.

Je li župnik dao i moliti po župi za uspjeh te svoje akcije, ne znam. Valjda jest. Stoga ne znam ni koliko od toga uspjeha otpada na vjerničku molitvu a koliko na svećeničke žrtve i revnost. Ne znam, ni je li pozvao u pomoć i rodbinu; je li mobilizirao majke, oce, braću, sestre, kumove i kume. Valjda jest. Ako jest, ni to nije bilo uzalud. Bilo je i dobro i potrebno.

Uostalom nije to toliko ni važno za svrhu ovoga članka. Dosta je bilo konstatovati činjenicu. Pastoralne su dedukcije kao na dlanu. Tri prije svega:

NE MOŽEMO MI VIŠE VODITI PASTVE SAMO IZ ŽUPSKOG UREDA I SAKRISTIJE. To je danas isto što i formalno prepuštanje najkritičnijih terena protivniku. Nije to više apostolat; to je samo jedna vrst duhovnog matičarstva: kancelarijska pastva s uredovnog prozorčića. Valja ići u kuće i na teren; valja individualno pastorizirati; valja se otimati za svaku dušu; valja mobilizirati lajičke apostole i aktiviste; valja organizirati vojsku molitelja.

NEMA DANAS NIŠTA BEZ EVIDENCIJE, BEZ STATISTIKE, BEZ KARTOTEKE. Bez toga je, osobito po gradovima, pastva samo polupastva. Vojevanje bez rekognosciranja terena, bez pregleda situacije, bez izvidničke službe, bez strateškog i operacionog plana. Udaranje na sreću; juriš u slijepo. Ne poznajemo pozicija; ne znamo, koliko smo jaki na pojedinim sektorima, ni kakav je gdje razmještaj i raspored snaga, naših i protivničkih; ne vidimo ni gdje su nam slabe točke, ni gdje su nam jake; svako je ozbiljno pastoralno prognoziranje nemoguće. Događat će nam se svaki dan da propustimo i najbolje šanse; da bez potrebe izgubimo i sigurne bitke. Nerealni smo u ocjeni situacije.

Tko to od nas nije toliko puta instinktivno osjetio! Osobito u ispovjedaonici. Tuži ti se mati šta joj je bilo s ovoga a šta s onoga sina, šta s ove a šta s one kćeri. Rasula se čitava jedna nekada katolička obitelj. A od službene župske pastve nitko za to ni ne zna: nitko ni ne kuša da intervenira dok je još vrijeme. Ili: izbila djevojka iz provincije u grad. A od službene duhovne pastve nitko ne zna ni da je došla, ni gdje stanuje, ni kod koga služi. Tek iza pola godine došla je prvi put na ispovijed. Ostala je i bez uskrsne pričesti. Nitko joj nije rekao ni gdje je crkva, ni kada se može ispovjediti, ni da u gradu ima i večernja Misa. Godinu dana živi kao da je u Mongoliji. Naša duhovna pastva za nju ne zna; za nas ona ne postoji. Da nije donijela malo vjere u srcu sa sela i da je milost Božja nije čuvala, po nama je slobodno mogla otići među bludnice.

A neka mi nitko ne kaže da tako mora biti! Da su prilike od nas jače. Da je svaki grad veliki kotao u kojemu se je sve izmiješalo i gdje nitko ni za koga ne zna.

Nije tako. Milicija, gradska uprava, izborna komisija, porezni ured, znadu za svakoga. A metoda im je svima i uvijek ista. Pribiru podatke; vode evidenciju. Možemo to i mi. Tko nam brani? I moramo, ako nećemo da ostanemo pastoralno bespomoćni i impotentni. Gradska i velegradska pastva traže to imperativno. Ako na selu župnik još i može, koliko toliko, iz pameti evidentirati svaku svoju obitelj i svakoga svoga vjernika, njegov to gradski kolega ne može, ni da se raščetvori. Kod njega se radi o desecima hiljada. I o ljudima u neprestanoj fluktuaciji. Stotina ih svaki mjesec ode, a stotina dođe. Svaki dan netko seli; svaki dan netko promijeni stan i boravište.

Bez kartoteke tu ne ide. Bez kurentne i ekspeditivne kartoteke.

U Njemačkoj su po gradskim župama vodili kartoteke još pred 60, 70 godina. Ni kod njih, to se zna, ne dolazi svaki kršten katolički čovjek u crkvu. I kod njih mnogi ne haju za svoje župsko i crkveno pripadništvo. I kod njih ima mješovitih brakova. I kod njih ima otpadnika, konkubinaraca, dvoženaca; ljudi koji su posve prekinuli s Crkvom. Ima ih kolikogod hoćeš. Više nego kod nas. Ali župnik ondje barem zna i za te svoje »druge ovce«. Zna kad je koji od tih »tuđinaca« došao u njegov rajon. Zna kako se zove. Zna je li vjenčan ili nije. Zna i koliko ima djece. I — može uvijek

pastoralno intervenirati. Barem u granicama svojih mogućnosti. Barem indirektno i izdaleka. Barem preko susjeda i lajičkih apostola. I može mu pokucati na vrata kad ispane prilika. Doći će mu da nikada, a ono kad bude na smrtnoj postelji. Ne će, kao kod nas, doznati da mu je jedan župljanin umro bez sakramenata — »sine luce, sine cruce«, — istom kad mu u kancelariji najave njegov pokop ili sa osmrtnice na uličnoj oglasnoj ploči.

NIJESU NAM KAPELANI SUVIŠNI. NIJESU NAM SUVIŠNE NI ŽUPSKE SESTRE. Suvišni su nam možda dok pastoriziramo na starinsku: čekajući da nas pozovu na bolesnika i da nam sami dođu na zaruke. Ali ako hoćemo da imamo u župi statistiku i evidenciju, točnu i kurentnu, i ako hoćemo da tražimo izgubljene i odlutale ovce, i po kućama, nijesu nam suvišni. Naprotiv: potrebni su nam; prijeko potrebni. Mora netko sustavno raditi i oko omladine i ministranata; mora netko »loviti duše«; mora netko ispisivati i dopunjavati cedulje u kartoteki.

Treba nam kapelana. Na gradskim župama pogotovu. Samo ne smiju to biti kapelani, koji sjede u kancelariji za šahovskom pločom ili ćaskaju sa posjetnicima o rezultatima sportskih utakmica dok u isto vrijeme nitko u župi ne zna ni koliko je u njoj vjernika, ni koliko je konkubinata, ni koliko je nekrštene djece, ni u kojoj kući leži težak bolesnik ili bespomoćan starac, što se još nije ispovjedio ni spremio na zadnji put.

A, »nota bene«, župnik vodi i odgaja svoje kapelane; on im zapovijeda; on im je šef. Zato je za njih i odgovoran. I za njih, i za organizaciju svoje župske duhovne pastve! Č. Č.

Središnja tema koncila treba biti Crkva, i to prije svega nutarnji život Crkve, njezina otajstva vjere i spasenja, njezina hijerarhijska struktura, njezini staleži, njezina djelatnost za spasenje čovječanstva, a zatim izvanjski život Crkve koji je usmjeren na službu cijelom svijetu.

Kardinal Suenens